

Sosiaali- ja terveystoimen rahoitus 2021

Kuntamarkkinat 9. – 10.9.2020

- Syksyn 2020 näkymät
- Vuoden 2021 valmistelu
- Tilastoja Suomen Kuntaliitosta

Erityisasiantuntija Mia Malmila @MMalmila

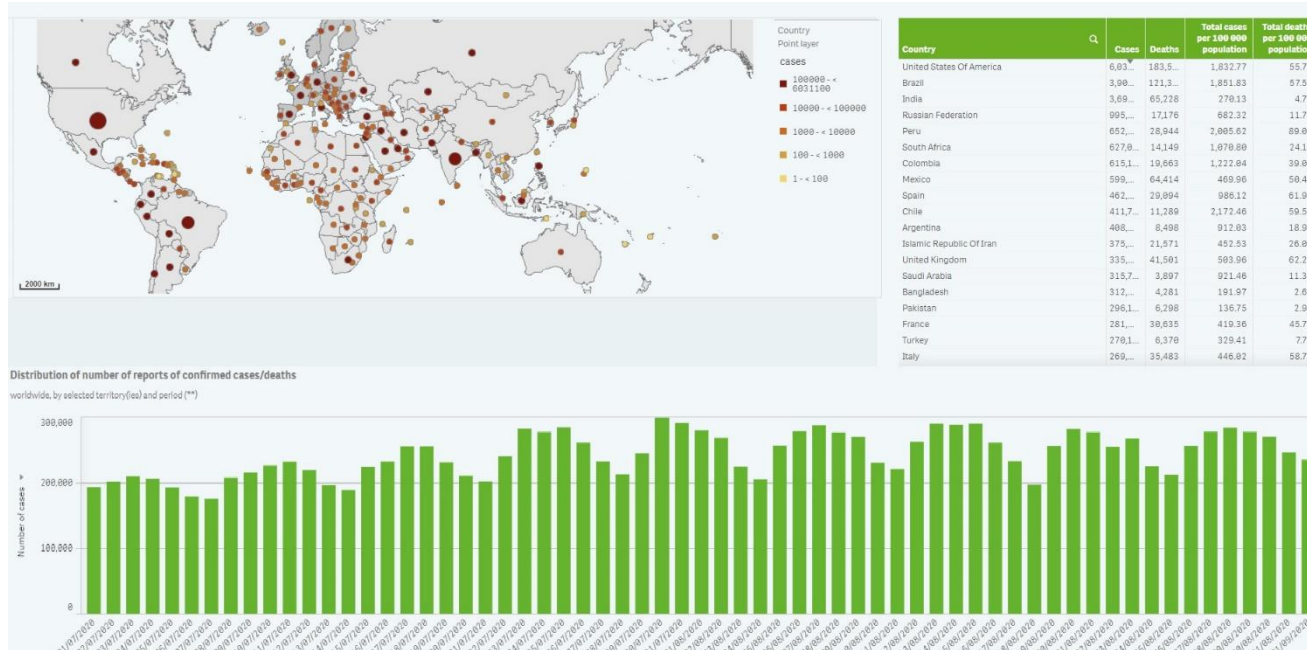
Koronapandemian (covid-19) vaikutukset kuntien sosiaali- ja terveystalouden rahoitukseen ja talouden tasapainoon

Fokuksessa kuluva vuosi 2020 ja talousarviovuosi 2021

Erityisasiantuntija Mia Malmila @MMalmila

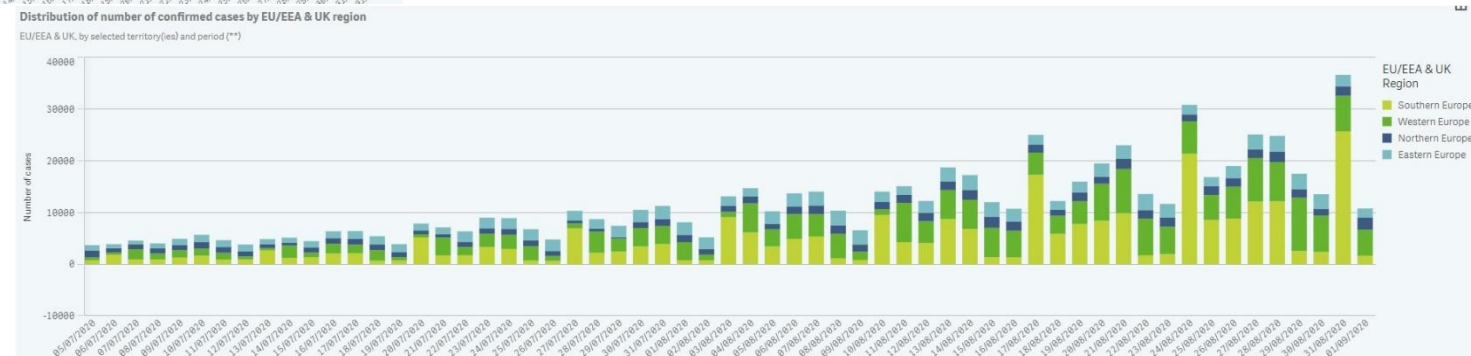
Covid-19 – globaalisti & Euroopassa

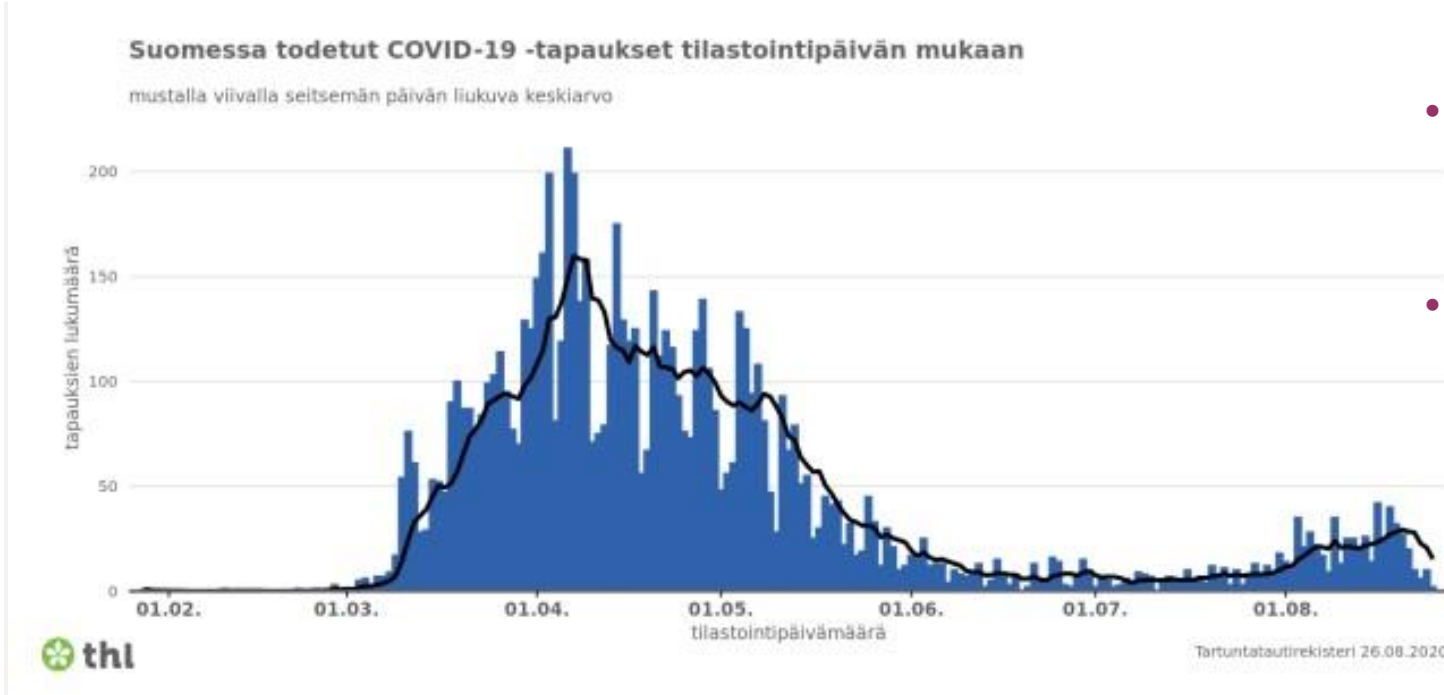
Tilannekuva 1.9.2020:

- Covid-19-esiintymät globaaleja ja aktiivisia edelleen
- Eurooppaa tarkastellen Pohjoismaissa tartunnat vähäisempiä
- Toisen aallon voimistumista ei voida poissulkea.

Digi-innovaatiot kasvussa

Kuntien ja kuntayhtymien tuki/ valtion 4. ltae

30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (arviomääräraha)

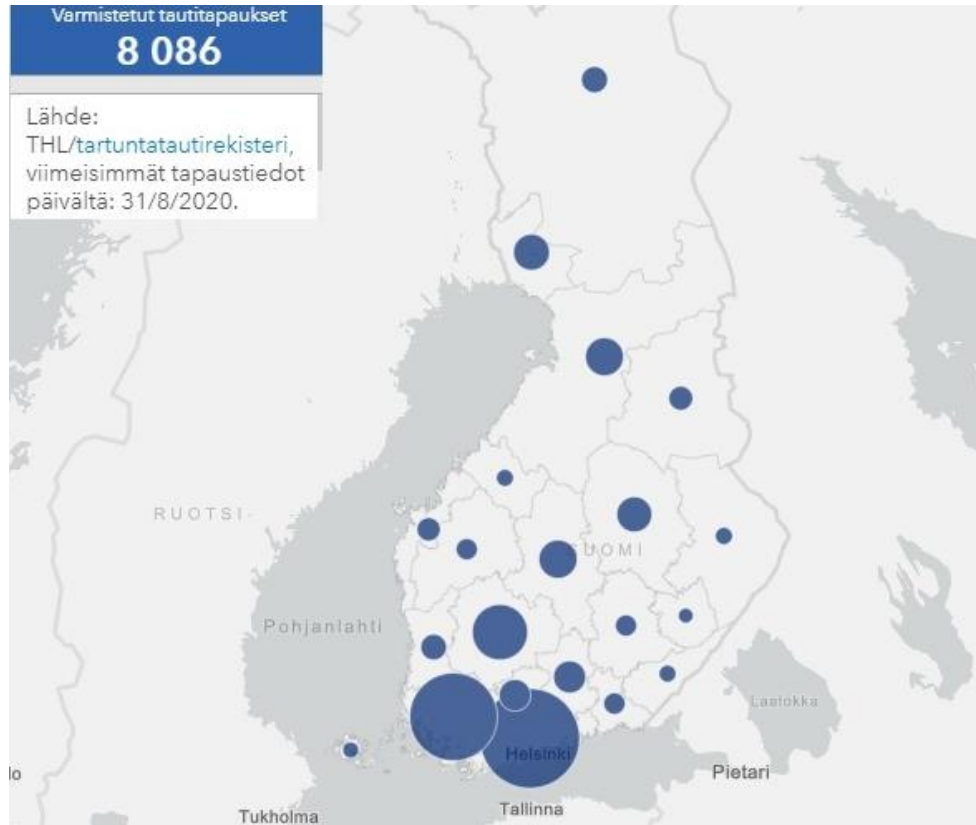
Momentille myönnetään lisäystä 832 700 000 euroa.

Valtionosuuden 550 000 000 euron korotuksella helpotetaan koronapandemiasta ja siihen liittyvistä rajoitustoimista johtuvia kuntien talouden haasteita. Tästä 180 000 000 euroa kohdistetaan kuntiin asukaskohtaisesti yhtä suurella määrällä (32,80 euroa/asukas) ja 370 000 000 euroa kohdistetaan kuntiin vuoden 2020 kunnallisveron jako-osuuksien suhteessa.

Hallitus antaa eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) muuttamisesta siten, että kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti muuttuisi 25,46 prosentista 25,51 prosenttiin vuonna 2020. Muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 0,05 prosenttiyksikköä liittyen hallitusohjelman mukaiseen lakiin ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain muuttamisesta niin, että valtionosuusprosentti on 100. Lakia muutettaisiin myös niin, että kunnille maksetaan vuonna 2020 kertaluonteinen korvaus koronapandemiaan liittyvistä lisäkustannuksista.

- Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen
- 4. ltae: kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) muuttaminen
- Kuntien peruspalvelujen vos-% muuttuisi 25,46 prosentista 25,51 prosenttiin vuonna 2020:
 1. kunnille vuonna 2020 **kertaluonteinen korvaus koronapandemian lisäkustannuksista**
 2. +0,05 prosenttiyksikköä liittyen HO:aan, laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain muuttamisesta, vos-% 100

Sairaanhoidopiirien kuntayhtymien covid-19-tuki

VALTION KORVAUS
TERVEYDENHUOLLON JA
SOSIAALIHUOLLON
VALTAKUNNALLISEN VALMIUDEN KUSTANNUKSIIN 1,8 milj. €

34. Valtionavustus sairaanhoidopiireille koronaviruspandemiasta aiheutuviin kustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 200 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen erikoissairaanhoitolain (1062/1989) 7 § mukaisille sairaanhoidopiirin kuntayhtymille koronaviruspandemiasta aiheutuneiden kustannusten ja mahdollisten alijäämien kompensointiin.

- [Valtion 4. lta](#): covid-19 kuntatalouden tukitoimet
- 200 milj. euroa 16.3.2020 – 31.8.2020 [covid-19-epidemiasta](#) sairaanhoidopiirien kuntayhtymille aiheutuneiden kustannusten kompensointiin
- 80% jakoperusteena väestöpohja, 20% (tehohp, vuodeosastohp, testaus)
- Hakemukset 25.9.2020 mennessä VM:lle
- Avustus korvaa jäsenkunnan vastattavia kustannuksia.
- **Avustuksen tulee vähentää** shp-jäsenkuntien rahoitusosuutta, siltä osin, kun korvaus maksetaan valtion avustuksena.

Sote-maakuntien valmistelun vaikutukset kuntien sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoitukseen

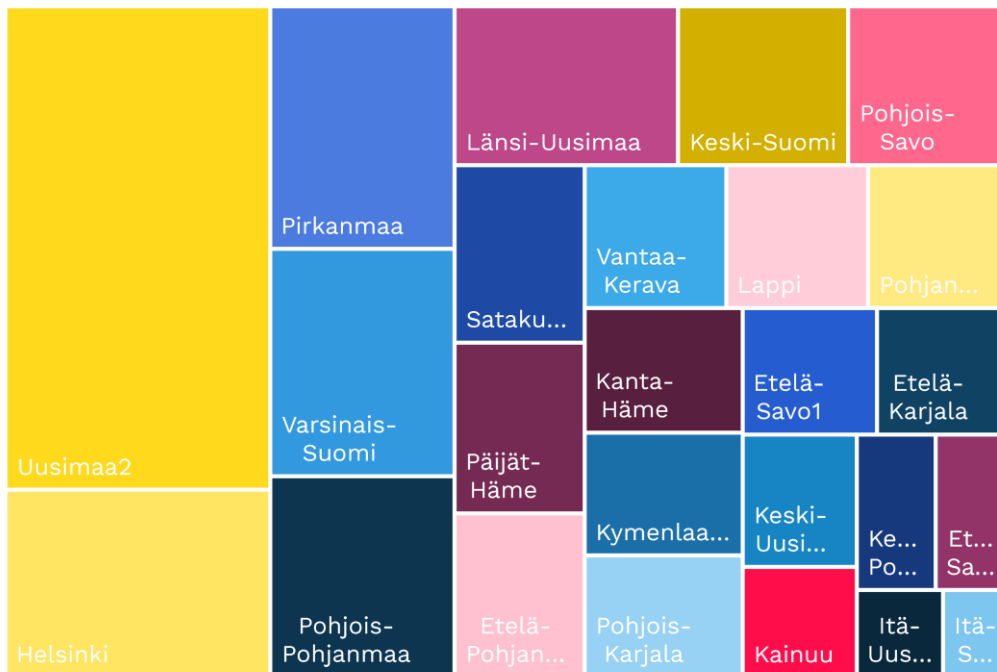
Erityisasiantuntija Mia Malmila @MMalmila

Sote-uudistuksen alueellisen valmistelun valtionavustukset 2020 – 2022

Tulevaisuuden sote-keskushankkeisiin varattu 70 milj. euron määräraha, hankekausi päättyy 31.12.2022

Rakennehankkeisiin varattu 120 milj. euroa, hankekausi päättyy 31.12.2021

Tulevaisuuden sote-keskus/ t€

[valtionavustuspäätösten yhteenveto ja liiteaineisto](#)

Sote-rakenneuudistus/ t€

[valtionavustuspäätösten yhteenveto ja liiteaineisto](#)

Sote-maakuntien lakipakettivaikutusten yhteenvedoa/järjestämisvastuun siirtyminen euroina

Kuntanäkökulmasta tarkasteltuna riskejä nähtävissä

- Järjestämisvastuun siirto kunnilta maakunnille aiheuttaa 19,1 mrd. euron **rahavirran siirron**
- **Yhteisöverotuotoista poistuu** 0,6 mrd. euroa
- Kunnilta **poistuu valtionosuustuloja** 6,4 mrd. euroa
- **Kunnallisverotuotto vähenee** 12,1 mrd. euroa

kuntien rahoituksen ja
rahoitusaseman
heikentyminen

Investointiriskit

Sote-kiinteistöt

Sote-lainakanta

Valtion vuoden 2021 budjettivalmistelu – vaikutukset sosiaali- ja terveydenhuoltoon kunnissa ja kuntayhtymissä

Valtiovarainministeriön hallinnonala, kuntien tukeminen

- Kunnan peruspalvelujen valtionosuus + verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus
- Veroperustemuutoksista aiheutuvat kunnan verotulojen vähentymisen kompensatiot, vuodesta 2020 erillismomentilta
- Rahoitus kuntien harkinnanvaraiseen valtionosuuden korottamiseen

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala, kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto

- Rahoitus palvelurakenteen kehittämiseen + yliopistotasoiseen terveyden tutkimukseen
- Korvaus terveydenhuoltolain ja sosiaalihuoltolain mukaiseen yliopistolliseen erikoistumiskoulutukseen: lääkärit, hammaslääkärit, sosiaalihuollon ammattihenkilöstö
- Lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan menot

Nostoja valtion 2021 budjettivalmistelusta

(VM 13.8.2020)

Kuntien uudet ja laajenevat tehtävät

Valtionosuus 100 %

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti nousee 25,49% -> 25,63 % vuonna 2021

Asiakasmaksulaki

HE laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta [eduskuntakäsittelyyn syyskuussa 2020](#)

17,9 milj. euroa, josta kunnille 0,9 milj. euroa tasasuuruksena

Indeksikorotus ja kustannustenjaon tarkistus

Indeksikorotus +2,3% -> peruspalvelujen valtionosuuslisäys +166,5 milj. euroa

Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus -> peruspalvelujen valtionosuuden vähennys -13,7 milj. euroa

Sisältölakimuutosten vaikutus kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon talouteen

Vaikutukset vuoden 2021 suunnitteluun ja toteutukseen

Erityisasiantuntija Mia Malmila @MMalmila

Hoivahenkilöstön sitova vähimmäismitoitus

- HO-kirjaus: Säädetään hoivahenkilöstön sitovasta 0,7 vähimmäismitoituksesta **ympäri vuorokautisen hoivan yksiköissä**. Selkeytetään henkilöstön työnjakoa tukipalveluiden osalta.
- Henkilöstömäärän lisäys toteutetaan asteittain käynnistämällä tavoitteellinen kehittämisohjelma, jolla rahoitetaan polkua kohti uskottavaa ja vanhusten riittävän hoivan turvaavaa mitoitusta.
- Henkilöstömitoituksesta iäkkäiden henkilöiden **tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa** säädetään jatkossa laissa.
 1. Tasavallan presidentti vahvisti lain 9.7.2020. Laki tulee voimaan 1.10.2020.
 2. 1.10.2020, henkilöstömitoituksen on oltava vähintään 0,5 työntekijää asiakasta kohti.
 3. 1.1.2021 henkilöstömitoituksen on oltava vähintään 0,55.
 4. 1.1.2022 vähintään 0,6.
 5. 1.4.2023 henkilöstömitoitus on oltava vähintään 0,7 työntekijää asiakasta kohti ja siirtymäkausi päättyy.

Valtiontukijärjestelmän muutokset suhteessa hoivamitoituksen muutoksiin

2020

60 milj. euroa iäkkäiden palvelujen toimivuuden varmistaminen, **17,7 milj. euroa** ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukeminen + iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista annetun lain muutos
([4. ltae/ 2020](#))

Lakiesityksen taloudellisten vaikutusten kattamiseksi kuntien valtionosuuksia korotetaan lokakuun kehyspäättökseen jo sisältyneen 70 milj. euron rahoituksen päälle 137,7 milj. eurolla vuoden 2023 tasolla ja 195,5 milj. eurolla vuoden 2024 tasolla.

2021

Kunnille (?) lain toimeenpanoa varten 35 milj. euroa, valmistelu on kesken (vrt. [JTS 2021-2024](#), s. 24 & 51)

2022

Kunnille (?) lain toimeenpanoa varten 35 milj. euroa, valmistelu on kesken (vrt. [JTS 2021-2024](#), s. 24 & 51)

2023

Kunnille (?) lain toimeenpanoa varten 70 + 137,7 milj. euroa, valmistelu on kesken (vrt. [JTS 2021-2024](#), s. 24 & 51)

Kunnilla velvollisuus käyttää RAI:ta

Siirtymäaika päättyy 1.4.2023

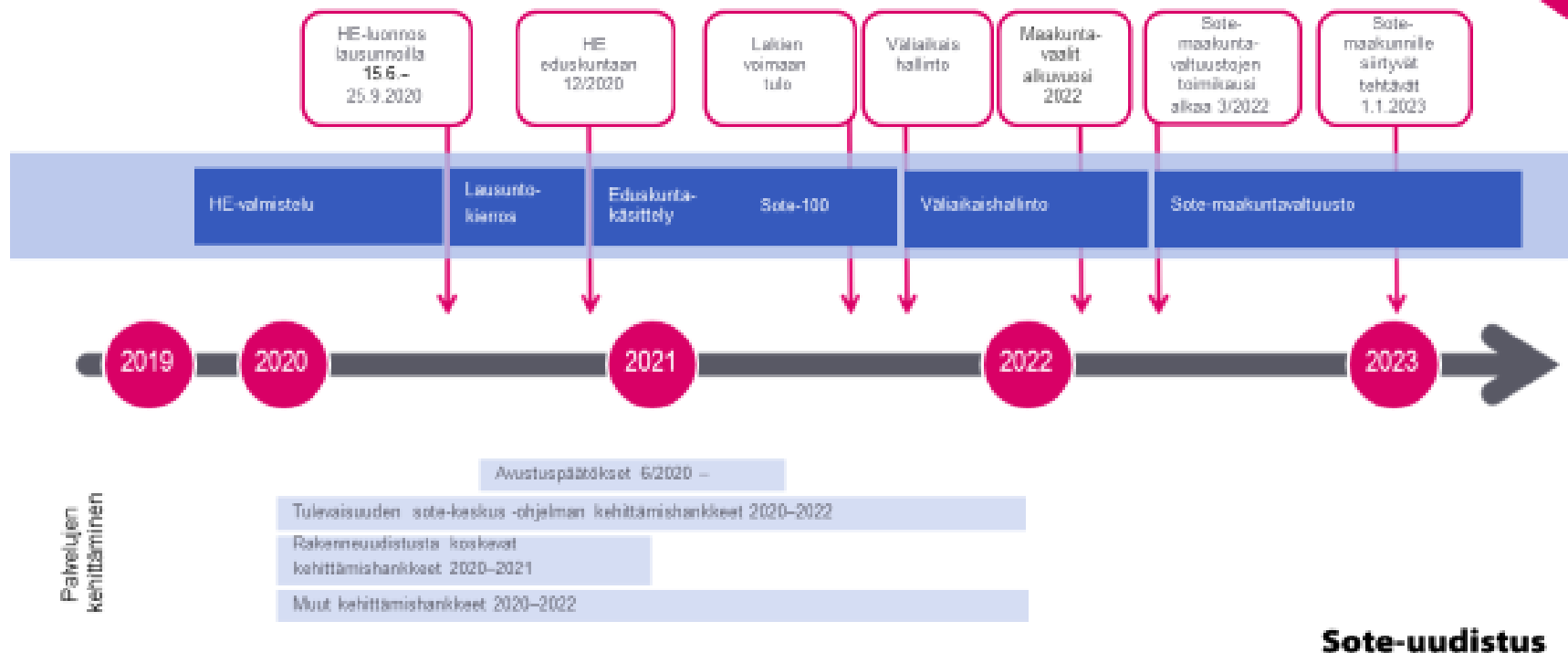
- Kunnan on käytettävä RAI-arviointivälineistöä **iäkkään henkilön toimintakyvyn arvioinnissa**, jos **iäkäs henkilö tarvitsee säännöllisesti annettavia sosiaalipalveluja**.
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen on huolehdittava siitä, että kunnilla on maksutta käytettävissä RAI-arviointivälineistö ja saatavilla koulutusta välineistön käyttöön.
- Rahavaraus on THL:lle, kunnille korvaus valtionosuusjärjestelmän kautta.

**RAI-
arviointi-
järjestelmä**

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen 2021 -

Sote-uudistuksen aikataulu 2020–2022

- Palliatiivisten keskusten kehittäminen osuu ajallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistuksen muutosvaiheeseen.
- Palliatiivisten keskusten rahoituksen varmistaminen
 1. kuntien järjestämisvastuu
 2. väliaikaishallinto
 3. sote-maakuntien järjestämisvastuu

Sote-uudistus

100-sotelait ja palliatiivisen hoidon sekä saattohoidon lainsäädäntö

Laki 17.8.1992/785

6 §, mom. 1: potilaan
itsestään määräämisoikeus

6a §, uusi mom. 1 ja 2-4 hoitotahto
6b §, uusi mom. 1 ja 2-4 hoitotahto

Laki 30.12.2010/1326

24a §:n uusi mom. 1-4 sekä 5-7:
palliatiivinen hoito ja saattohoito

50 § mom. 1 lisäys

Laki 21.12.2004/1224

Luku 10, 1 §:n mom. 1 lisäys

A person wearing a blue sweater is seen from the side, working with a large stack of papers. The papers are white and appear to be financial documents or reports. The person's hands are visible, flipping through the pages. The background is a soft, out-of-focus grey.

Vuoden 2021 talousarvion viimeistely ja käyttösuunnitelman valmistelu meneillään kunnissa

Huomioita, jotka vaikuttavat kuntien vuoden 2021 suunnitteluun

Sote- maakuntalakipaketti lausunnoilla

- Järjestämislaki
- Rahoituslaki

Kuntatalouden tila

- Ikääntyminen
- Alueelliset ja paikalliset lomautukset ja irtisanomiset
- Verotulojen alenema
- Kuntien ja kuntayhtymien talousraportointimuutos

[Ohjeistus Aura-käsikirjassa](#)

[Ohjevideot Valtiokonttorista](#)

Shp-kuntayhtymien alijäämä

- Alijäämän kattamisvelvoite viimekädessä sairaanhoitopiirien kuntayhtymien jäsenkunnilla
- Palvelutuotanto 2020 siirtyy osittain vuodelle 2021. Ks. Shp-kyselyt ja nettokustannusvertailu 2020/ [tulokset_1](#), [tulokset_2](#).

Henkilöstörekrytoinnit

- Vanhuspalvelulaki/ hoito- ja hoivahenkilöstömitoitus
- Vanhuspalvelulaki/ tukihenkilöstön lisätarve
- [Kiky](#)-sopimusten päättymisen 2020
- Tulevaisuuden sote-keskushankkeiden henkilöstö
- Digitalisaation osaajat

Suomen Kuntaliiton tietotuotteista apua kuntien sosiaali- ja terveystalveluiden rahoituksen seurantaan, arviointiin ja ennustamiseen

Erityisasiantuntija Mia Malmila @MMalmila

Kuntaliiton sosiaali- ja terveydenhuollon tietotupa esittäytyy

Tilastot ja erillisselvitykset

Ensihoitoselvitys 2016

Kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon nettokustannukset euroa/asukas

OECD Health Statistics - taloustietoja

Sairaanhoitopiirien osavuosi- ja vuosikatsaukset

Suurimpien kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon nettotoimintamenot

Suurten ja keskisuurten kaupunkien sosiaali- ja terveystoimen kustannukset

Sosiaali- ja terveydenhuollon tilastot ja erillisselvitykset

Vastuualueet

- tietojärjestelmät
- sähköinen terveys- ja potilaskertomus
- tietosuoja
- luokitukset

KAUKO HARTIKAINEN
Erityisasiantuntija

Mari Sjöholm

SAIRAANHOITOPIIRIEN TAMMI-HUHTIKUU 2020

Yhteenvetoa kysynnästä, tuotannosta ja taloudesta

SUURTEN KAUPUNKIEN TERVEYDENHUOLLON KUSTANNUKSET VUONNA 2019

Espoo, Helsinki, Jyväskylä, Kuopio, Lahti,
Oulu, Pori, Tampere, Turku, Vantaa

KESKISUURTEN KUNTIEN SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN KUSTANNUKSET VUONNA 2019

Riihimäki, Seinäjoki, Rovaniemi, Rauma, Raasepori, Kouvola,
Lohja, Lappeenranta, Pori, Vaasa, Seinäjoki, Satakunta, Sipo

Tilastojulkaisuihin

Kustannustehokkaasti uudistuksia päin.

Mia Malmila, erityisasiantuntija
@MMalmila

MIA MALMILA

Erityisasiantuntija

Yhteystiedot

+358 9 771 2204

+358 50 526 8113

Mia.Malmila@kuntaliitto.fi

Vastuualueet

- sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusasiat
- taloudellisten vaikutusten arviointi
- tilastot ja tuloksellisuusmittareiden kehittäminen

Organisaatio

Suomen Kuntaliitto ry

Sosiaali ja terveys

Tieto- ja talous

Twitter-tili

[@MMalmila](https://twitter.com/MMalmila)

Kiitos.

www.kuntaliitto.fi

KUNTA LIITTO